

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,

ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,

ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

* * *

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Τεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Ἐμπλεοὶ ἱεράς συγκινήσεως, εἰσερχόμεθα καί ἐφέτος, Θεία εὐδοκία, εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, εἰς τό στάδιον τῶν ἀσκητικῶν ἀγῶνων, τόν καιρόν τῆς νηστείας καί τῆς μετανοίας, τῆς ταπεινώσεως καί τῆς προσευχῆς, τῆς πνευματικῆς ἐγρηγόρσεως καί τῆς φιλαδελφίας, μέ τά ὄμματα τῆς καρδίας ἐστραμμένα πρός τόν ζωηφόρον Σταυρόν τοῦ Κυρίου, τόν ὀδηγοῦντα πάντας ἡμᾶς πρός τό Ἅγιον Πάσχα, τό διανοίγον τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων τάς πύλας τοῦ Παραδείσου.

Ἡ ἀρχομένη εὐλογημένη περίοδος εἶναι εὐκαιρία διά νά συνειδητοποιήσωμεν ἐκ νέου τήν ἀλήθειαν τῆς κατά Χριστόν ἀσκήσεως καί τήν ἀρρηκτον σύνδεσίν της μέ τήν εὐχαριστιακήν πραγμάτωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἰς ὅλας τάς ἐκφάνσεις καί διαστάσεις της καταυγάζεται ἀπό τό φῶς καί τήν χαράν τῆς Ἀναστάσεως. Τό πνεῦμα τοῦ ἀσκητισμοῦ οὐδόλως ἀποτελεῖ παρειακτον στοιχείον εἰς τόν Χριστιανισμόν, οὔτε εἶναι ἀποτέλεσμα ἐπιρροῆς ἐξωεκκλησιαστικῶν δυναλιστικῶν ιδεολογημάτων. Ἀσκησις εἶναι μία ἄλλη λέξις διά τόν χαρακτηρισμόν τῆς χριστιανικῆς υπάρξεως, συνδέουσα αὐτήν μέ τήν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τήν Θεϊάν πρόνοιαν, μέ τήν ἀνεξάντλητον πνευματικήν εὐφροσύνην τῆς ἀφιερωμένης εἰς τόν Χριστόν ζωῆς, μέ τήν αὐθυπέρβασιν καί τήν αὐτοπροσφοράν, τήν φιλόανθρωπον ἀγάπην, τόν σεβασμόν πρός τήν κτίσιν πᾶσαν.

Ἡ ἀσκησις δέν εἶναι ὑπόθεσις αὐτοβούλων ἐπιλογῶν καί ὑποκειμενικῶν ἰδιαιτεροτήτων, ἀλλά ὑποταγή εἰς τόν κανόνα καί τήν «καθολικήν πειραν» τῆς Ἐκκλησίας. Ἀποτελεῖ, ὡς ἔχει λεχθῆ, «ἐκκλησιαστικόν», ὄχι «ἀτομικόν», γεγονός. Ἡ ἐν Ἐκκλησίᾳ ζωή εἶναι ἀδιαίρετος. Μετάνοια, προσευχή, ταπεινοφροσύνη, συγχωρητικότητα, νηστεία, ἔργα εὐποιΐας, εἶναι ἀλληλένδετα καί ἀλληλοπεριχωρούμενα. Δέν ὑπάρχει εἰς τήν Ὁρθόδοξον παράδοσιν ἀσκησις ὡς αὐτοσκοπός, ἡ ὁποία πάντοτε ὀδηγεῖ εἰς ὑπερεκτίμησιν τῆς ἀτομικῆς προσπαθείας καί τροφοδοτεῖ τάσεις αὐτοδικαιώσεως. Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι ὁ κατάλληλος χρόνος διά τήν βίωσιν τῆς Ἐκκλησίας ὡς τόπου καί τρόπου ἀποκαλύψεως τῶν δωρεῶν τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, πάντοτε ὡς πρόγευσις τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ὡς τοῦ ἀκρογωνιαίου λίθου τῆς πίστεως ἡμῶν καί τοῦ ὀλοφώτου ὀρίζοντος τῆς «ἐν ἡμῖν ἐλπίδος». Θεοκινήτως ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ κατά τό Σάββατον τῆς Τυροφάγου τήν πανίερρον μνήμην τῶν ἐν ἀσκήσει λαμπάντων Ἁγίων ἀνδρῶν καί γυναικῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι οἱ ἀρωγοί καί συνοδοιπόροι τῶν πιστῶν εἰς τόν δόλιχον τῆς ἀσκήσεως. Εἰς τό στάδιον τῶν πνευματικῶν ἀγωνισμάτων

ἔχομεν εὐδοκοῦντα τόν ἐν Τριάδι Θεόν, σκέπην τήν Παναγίαν Θεομήτορα καί Μητέρα πάντων ἡμῶν, καί πρεσβευτάς τούς Ἁγίους καί τούς μάρτυρας τῆς πίστεως.

Ὁ ὑγιής χριστιανικός ἀσκητισμός εἶναι συμμετοχή τοῦ ὅλου ἀνθρώπου, ὡς πνευματικῆς, ψυχικῆς καί σωματικῆς ἐνότητος, εἰς τήν ἐν Χριστῷ ζωήν, ἄνευ ὑποτιμήσεως τῆς ὕλης καί τοῦ σώματος καί ἄνευ μανιχαϊζούσης συρρικνώσεως τῆς πνευματικότητος. Ὡς ἔχει γραφῆ, ἡ χριστιανική ἀσκησις εἶναι ἐν τέλει «ἀγώνας ὄχι κατά ἀλλά ὑπέρ τοῦ σώματος», συμφώνως καί πρὸς τό τοῦ Γερωντικού: «Ἡμεῖς οὐκ ἐδιδάχθημεν σωματοκτόνοι, ἀλλά παθοκτόνοι».

Ἀτυχῶς καί ἀστόχως, ὁ χριστιανικός ἀσκητισμός ἐχαρακτηρίσθη ἀπό συγχρόνους διανοητάς ὡς ἄρνησις τῆς χαρᾶς τῆς ζωῆς καί ὡς περιστολή τῆς ἀνθρωπίνης δημιουργικότητος. Οὐδέν ἀναληθέστερον τούτου! Ἡ ἀσκησις, ὡς ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τό ἔχειν καί τήν προσκόλλησιν εἰς τήν κατοχήν πραγμάτων καί, κατ' ἐξοχήν, ὡς ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τό ἐγώ, ἀπὸ τό «ζητεῖν τά ἑαυτοῦ», ἀπὸ τό «ἔχειν τοῦ εἶναι μας», εἶναι πηγὴ καί ἐκφρασις γνησίας ἐλευθερίας. Τί ἀληθέστερον ἀπὸ τήν ἐξοδον ἐκ τῆς εἰρκτηῆς τοῦ «ἀτομικοῦ δικαιώματος» καί ἀπὸ τήν ἀνοικτοσύνην καί τήν ἀγάπην πρὸς τόν συνάνθρωπον, ἀπὸ τήν ἐσωτερικὴν «καλὴν ἀλλοίωσιν» καί τήν σταθερότητα εἰς τήν ἐφαρμογὴν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ; Τί δημιουργικώτερον τῆς νηστείας, ὅταν αὐτὴ εἶναι ὀλιστικὴ στάσις ζωῆς καί ἐκφράζει τό ἀσκητικόν καί εὐχαριστιακόν πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν εἶναι «κοινόν ἄθλημα» καί ὄχι ἀτομικόν ἀγωνισμῶν; Τί ὑπαρξιακῶς συγκλονιστικώτερον ἀπὸ τήν μετάνοιαν, τήν ἐσωτερικὴν μεταστροφήν, ὡς ζωτικὴν κατεύθυνσιν πρὸς τήν ἀλήθειαν, τήν ἐκ νέου ἀνακάλυψιν τῆς δυνάμεως τῆς Θείας Χάριτος, τοῦ βάθους τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καί τῆς ἐλπίδος ζωῆς αἰωνίου; Εἶναι ἐντυπωσιακόν τό γεγονός ὅτι, ὅταν ἀντικατεστάθῃ ὁ πρωτοχριστιανικός χαρακτήρ τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὡς περιόδου προετοιμασίας διὰ τό Ἅγιον Βάπτισμα εἰς τήν Θεϊαν Λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ἀπὸ τό «ἦθος τῆς μετανοίας», παρέμεινεν ἡ βίωσις αὐτῆς ὡς «δευτέρου βαπτίσματος». Διὰ τόν λόγον αὐτόν, ἡ περίοδος τῆς νηστείας καί τῆς μετανοίας δέν εἶναι σκυθρωπή. Ἡ ὕμνολογία μας ὁμιλεῖ διὰ τό «ἔαρ τῆς νηστείας» καί ἡ Θεολογία ἀποκαλεῖ τήν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν «πνευματικὴν ἀνοιξιν» καί «περίοδον χαρᾶς καί φωτός». Ὅλα αὐτὰ ἀποκοτῶν ἰδιαιτέραν ἐπικαιρότητα καί ἀξίαν ἐνώπιον τῆς συγχρόνου ἀνθρωπολογικῆς συγχύσεως καί τῶν, πολιτισμικῆς προελεύσεως, νέων ἀλλοτριώσεων.

Μέ αὐτὰ τά αἰσθήματα καί τὰς σκέψεις, ὑπενθυμίζοντες τοῖς ἐν ἀπάσῃ τῇ δεσποτείᾳ Κυρίου τέκνοις τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ὅτι, κατὰ τήν ἡμέραν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου θά κορυφωθῶν οἱ ἐορτασμοὶ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1400 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 626, ὅτε, πρὸς ἐκφρασιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τήν Θεοτόκον διὰ τήν διάσωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ ἐπικίνδυνον πολιορκίαν, ἐψάλη «ὀρθοστάδην» εἰς τόν Ἱερὸν Ναόν τῶν Βλαχερνῶν ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος, εὐχόμεθα πρὸς πάντας ὑμᾶς εὐδρομον τό στάδιον τῆς νηστείας, ἐν ἀσκήσει καί ὑπομονῇ, ἐν εὐχαριστίᾳ καί δοξολογίᾳ. Εἴθε, ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ καί ἀγιαζόμενοι ἐν Κυρίῳ, νά βαδίσωμεν τήν ὁδὸν πρὸς τήν πεπληρωμένην χαρὰν τῆς λαμπροφύρου Ἀναστάσεως Αὐτοῦ.

Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή ,βκς' Β
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τήν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς, κβ' Φεβρουαρίου, ἀμέσως μετὰ τό Ἱερὸν Εὐαγγέλιον.